

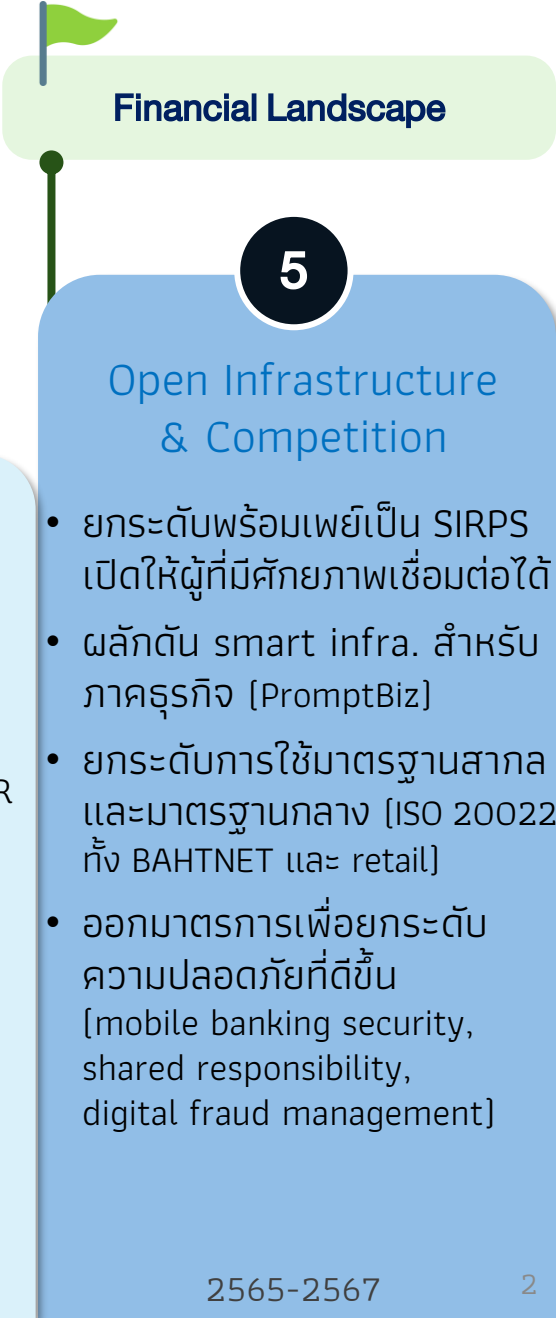
ธนาคารแห่งประเทศไทย
BANK OF THAILAND

ทิศทางการพัฒนาระบบการชำระเงิน ภายใต้ภูมิทัศน์ภาคการเงินไทย Payment Directional Paper

30 กันยายน 2568

การพัฒนากระบวนการชำระเงินไทย ตามแผนกลยุทธ์ 5 ฉบับที่ผ่านมา

วัตถุประสงค์: มีระบบและบริการชำระเงินที่ สะดวก ปลอดภัย มีประสิทธิภาพ
ตอบสนองความต้องการของภาคประชาชน ภาคธุรกิจ และภาครัฐ

ระบบบาทเนต
2538

ระบบหักบัญชีเช็ค
2539

1

วางโครงสร้างพื้นฐาน

- ก่อตั้ง NITMX
- พัฒนา Asian Payment Network [ATM]

2545-2547

2

พัฒนานกฎหมาย

- ออก พ.ร.ฎ. e-Payment
- พัฒนาระบบ ICAS

2548-2553

3

ยกระดับความปลอดภัย

- กำหนดมาตรฐาน Chipcard
- มาตรการลดความเสี่ยง settlement risk ในระบบบาทเนต

2555-2559

4

ผลักดัน digital payment

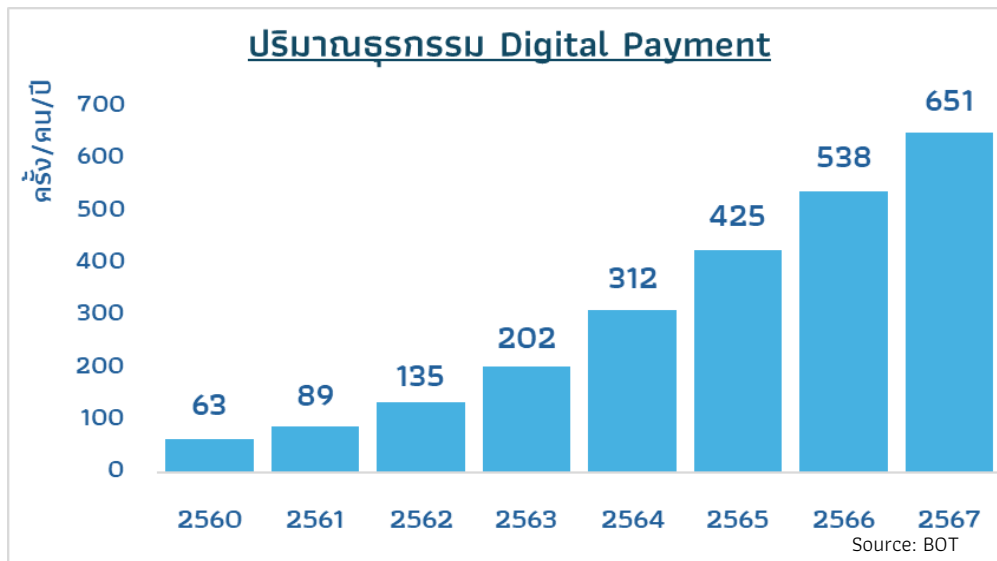
- ต่อยอด National e-Payment Master Plan [PromptPay & QR Payment]
- ส่งเสริมนวัตกรรมด้วย regulatory sandbox
- เชื่อมโยงต่างประเทศ

National e-Payment Master Plan 2558 [PromptPay & Thai QR Payment]

พ.ร.บ. ระบบการชำระเงิน 2560

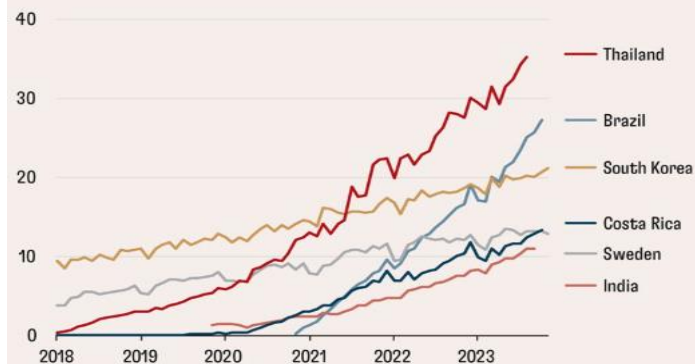
2562-2564

Digital payment กลายเป็นส่วนหนึ่งในชีวิตประจำวันของประชาชน

Digital payments take off

The volume of fast payment transactions has grown rapidly, especially in emerging markets.
(number of transactions per capita)

SOURCES: Bank for International Settlements, CPI Redbook statistics; Frost and others 2024; International Monetary Fund; National Payments Corporation of India; World Bank; and individual central banks.

Source: IMF

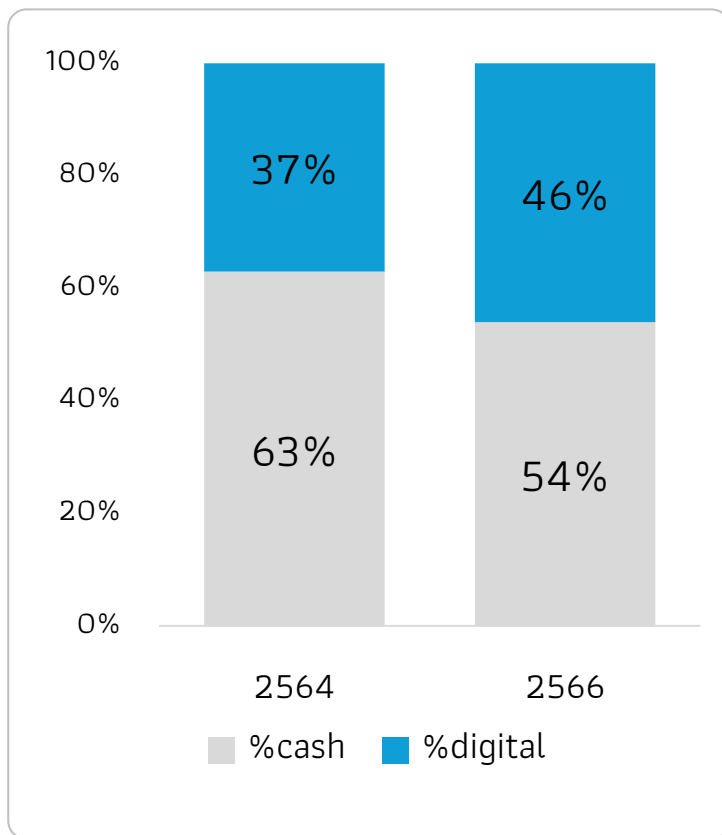
8 สถิติ กับ 8 ปี ที่มี digital payment

Source: BOT

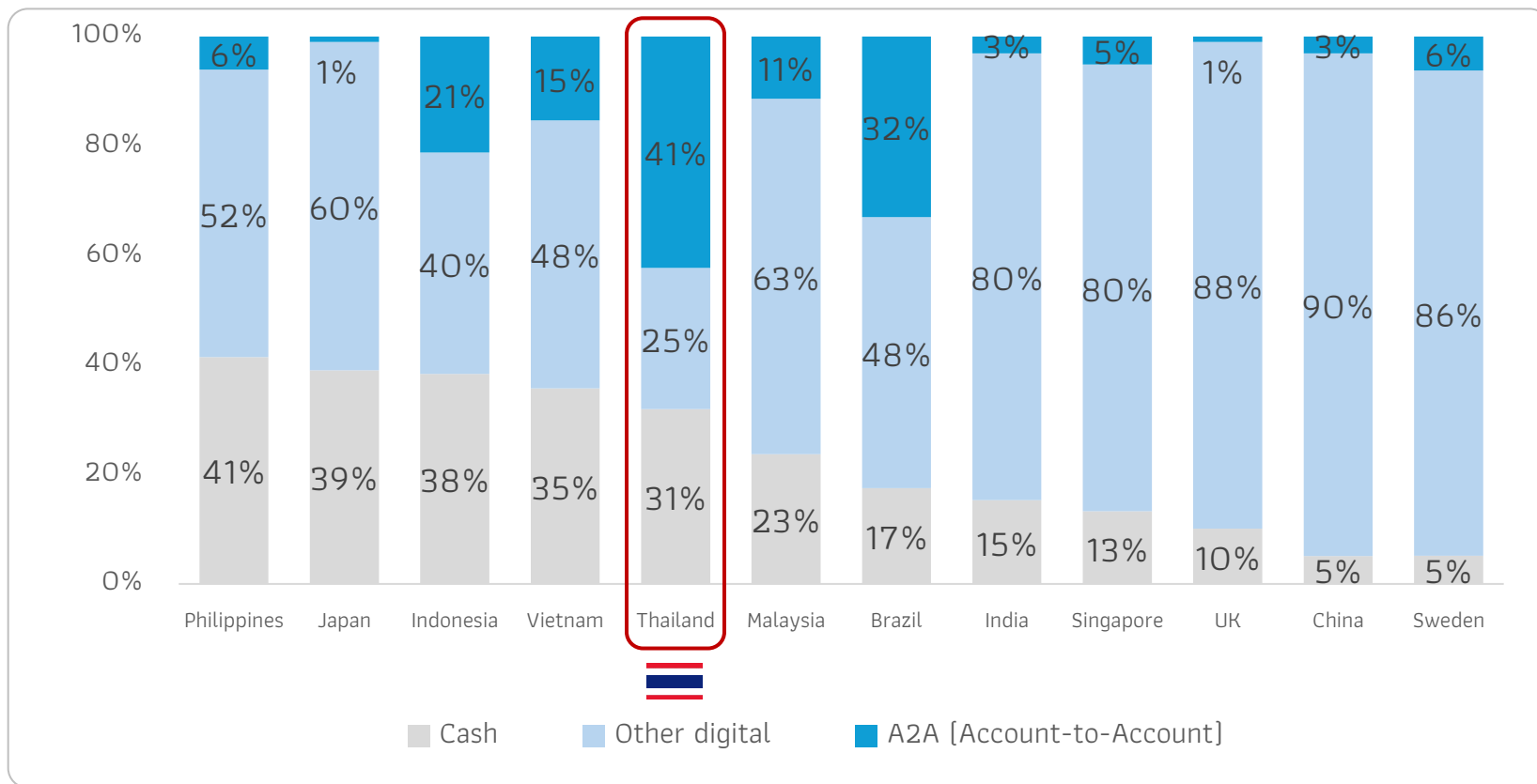
สัดส่วนการใช้เงินสดของไทยทยอยลดลง แต่ยังเป็นสัดส่วนที่สูงเมื่อเทียบกับประเทศอื่น

สัดส่วนปริมาณการใช้ cash : digital ของคนไทย
ปี 2564-2566

Source: BOT's Payment diary

สัดส่วนมูลค่าการใช้ payment methods ต่าง ๆ ที่ point of sale
ในปี 2567

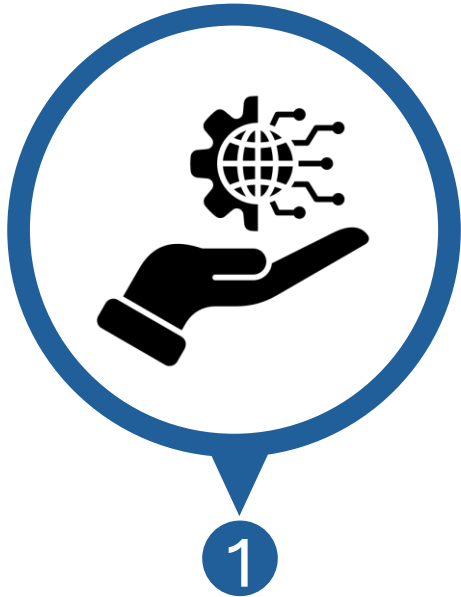

Source: The global payment report ของ Worldpay by FIS

Remark: Other digital = debit card, credit card, e-wallet

Account-to-Account = การโอนเงินระหว่างบัญชีธนาคาร เช่น ทำธุรกรรมผ่าน mobile banking, internet banking

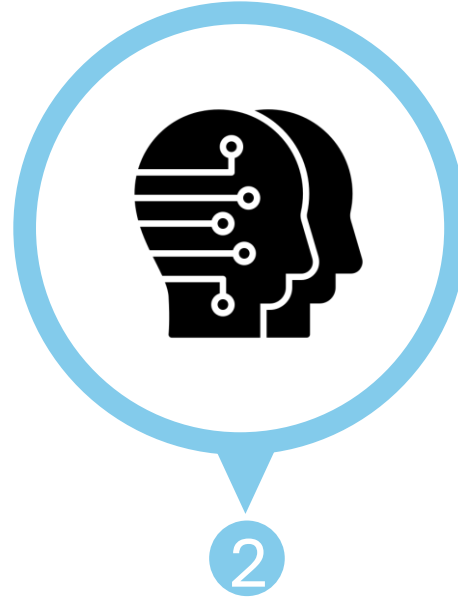
บริบทของประเทศไทยที่ รพท. ให้ความสำคัญ

1

การเปลี่ยนผ่านสู่เศรษฐกิจดิจิทัล [Transformation into a Digital Economy]

- Informal economy มีอยู่มาก
หลายกิจกรรมยังใช้เงินสด
- กระบวนการการค้าและการชำระเงิน
ของธุรกิจไม่เป็นดิจิทัลอย่างครบวงจร

2

นวัตกรรมที่มีผลกระทบต่อระบบการชำระเงิน [Emerging Technology]

- เทคโนโลยีใหม่ เช่น DLT, Tokenization, AI
เริ่มเข้ามามีบทบาทในระบบการชำระเงิน นำมาทั้ง
โอกาสให้ต่อยอดนวัตกรรม และความเสี่ยงใหม่ ๆ

3

ความเสี่ยงในระบบการชำระเงิน [Risks in the Payment System]

- อาจถูกนำไปใช้ในทางทุจริต (fraud)
หรือเป็นช่องทางการกระทำผิดกฎหมาย
[illicit activities]
- Geopolitical risk

Key Policy Directions

ระบบการชำระเงินไทยมีคุณภาพและพร้อมด้วยเทคโนโลยีในการพัฒนาให้ safe, resilient และ efficient เพื่อช่วยขับเคลื่อนเศรษฐกิจดิจิทัลตอบสนองโจทย์บริบทของประเทศไทยในอนาคต สนับสนุนภาคเศรษฐกิจจริงให้เข้าถึงบริการทางการเงิน รวมทั้งให้ความสำคัญกับประชาชนทุกกลุ่ม (inclusivity)

01 ต่อยอด Payment Beyond Payment

- เพิ่มนวัตกรรมบน retail payment โดยยกระดับ ecosystem ให้เอื้อต่อการพัฒนาเพื่อตอบโจทย์ผู้ใช้ทุกกลุ่ม
- นำข้อมูลการชำระเงินและ digital footprint ที่เกี่ยวข้องมาใช้ประโยชน์มากขึ้น เพื่อเพิ่มการเข้าถึงบริการทางการเงิน และขับเคลื่อนเศรษฐกิจดิจิทัล

กรอบแนวทางในการพัฒนา

การต่อยอดจากระบบการชำระเงินปัจจุบัน
[Leveraging on the existing infrastructure]

02 ยกระดับประสิทธิภาพ wholesale payment

- พัฒนาระบบ BAHTNET ให้รองรับการใช้งานที่รวดเร็ว เสถียร และเชื่อมโยงกับระบบการเงินอื่นได้อย่างมีประสิทธิภาพ

การยกระดับระบบบาทเน็ตสู่มิติใหม่
[Modernizing BAHTNET]

03 เปิดรับสื่อการชำระเงินแบบใหม่

- เปิดรับเทคโนโลยี Tokenization อย่างค่อยเป็นค่อยไป โดยมีหลักการ green line และ red line สำหรับการนำมาใช้ในบริการชำระเงิน

การเตรียมความพร้อมเพื่อรองรับนวัตกรรม
การชำระเงินในอนาคต
[Paving the way for future payment]

1. การต่อยอดจากระบบการชำระเงินปัจจุบัน [Leveraging on the existing infrastructure]

สิ่งที่อยากเห็น [Green Line]

Digital payment เป็นทางเลือกหลักในการชำระเงิน
เพิ่มความสะดวกรวดเร็ว ลดต้นทุน และความโปร่งใส
ในระบบชำระเงิน

ระบบชำระเงินไทยมีประสิทธิภาพ มั่นคงปลอดภัย
เทียบเท่ากับสากล

ระบบและบริการชำระเงินมีการพัฒนาต่อเนื่อง
ตอบโจทย์ผู้ใช้บริการ และเท่าทันการเปลี่ยนแปลงในอนาคต

ข้อมูลการชำระเงินเป็นประโยชน์ต่อการเข้าถึงบริการ
ทางการเงินและสินเชื่อ และเอื้อต่อการดำเนินนโยบาย
ของภาครัฐในการช่วยเหลือ SMEs ด้วย digital footprint
ที่มีมาตรฐาน น่าเชื่อถือ

สิ่งที่ไม่อยากเห็น [Red Line]

มีการกำหนดเงื่อนไขการใช้บริการที่กระทบต่อร้านค้ารายย่อย
และการอุปโภคบริโภคขั้นพื้นฐานของประชาชน

กลไกกำกับดูแลยังไม่มีประสิทธิภาพในการจัดการ
ความเสี่ยง กระทบต่อความเชื่อมั่น และ
การใช้ระบบชำระเงินในกิจกรรมไม่พึงประสงค์

1. การต่อยอดจากระบบการชำระเงินปัจจุบัน [Leveraging on the existing infrastructure]

1.1

การยกระดับศักยภาพของระบบพร้อมเพย์
[Enhanced PromptPay]

- ยกระดับมาตรฐานระบบและบริการพร้อมเพย์ให้เทียบเท่าสากล
- สนับสนุนการพัฒนาศักยภาพบริการด้วยนวัตกรรมที่ตอบโจทย์ผู้ใช้งานมากขึ้น

1.3

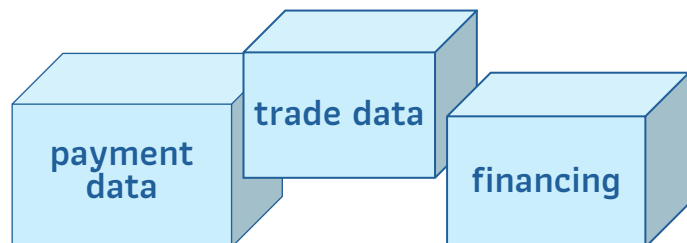
การทบทวนหลักเกณฑ์การกำกับดูแลให้เอื้อต่อการพัฒนานวัตกรรม
[Enabling regulation]

- กำกับดูแลตามระดับความเสี่ยงของผู้ให้บริการที่หลากหลายขึ้น [risk proportionality] ไม่ให้เกณฑ์เป็นอุปสรรคและลดภาระที่เกินจำเป็น

1.2

การยกระดับการใช้ข้อมูลจากการชำระเงิน
[Enhanced data utilization]

- เชื่อมโยงกระบวนการและข้อมูลการชำระเงิน [payment data] กับข้อมูลการค้า [trade data] และการให้สินเชื่อ [financing]

1.4

การเพิ่มประสิทธิภาพในการบริหารจัดการเงินสด
[More cost-effective cash management system]

- เพิ่มประสิทธิภาพกระบวนการผลิตไปจนถึงการกระจายธนบัตรไปสู่ประชาชน และการเข้าถึงเงินสดโดยเฉพาะในกลุ่มเปราะบางและพร้อมรองรับกรณีฉุกเฉิน

2. การยกระดับระบบบาทเน็ตสู่มิติใหม่ [Modernizing BAHTNET]

สิ่งที่อยากเห็น [Green Line]

ระบบมีเสถียรภาพ ยืดหยุ่น และให้บริการได้ต่อเนื่องในทุกสถานการณ์

สนับสนุนการชำระเงินภาคธุรกิจได้อย่างมีประสิทธิภาพ

เพิ่มขีดความสามารถในการรองรับนวัตกรรมและเทคโนโลยีด้านการชำระเงิน

สิ่งที่ไม่อยากเห็น [Red Line]

บริการได้ไม่ต่อเนื่องและไม่ทันเทคโนโลยี เสี่ยงต่อความเสียหายและกระทบความเชื่อมั่นในระบบการเงิน

ไม่รองรับพัฒนาการ/นวัตกรรมด้านการชำระเงิน

2.1

วางรากฐานของระบบให้มีเสถียรภาพ ยืดหยุ่นต่อการเปลี่ยนแปลง
[Uplifted Technical Foundation]

ออกแบบโครงสร้างระบบใหม่ [re-architect] ให้ยืดหยุ่นต่อการปรับเปลี่ยน

ยกระดับให้รองรับการจัดการความเสี่ยงได้ดีขึ้น

2.2

มีกลไกและกระบวนการที่สนับสนุนการเพิ่มประสิทธิภาพการชำระเงิน
ของภาคธุรกิจแบบ end-to-end
[Enhanced Business Capabilities]

พัฒนาระบบให้รองรับการชำระเงินสำหรับภาคธุรกิจ รองรับธุรกรรมใหม่ ๆ

เพิ่มประสิทธิภาพการบริหารสภาพคล่องของสถาบันการเงิน

การปรับระบบให้รองรับการทำงานแบบอัตโนมัติ

การเพิ่มฟังก์ชันด้าน Compliance และการวิเคราะห์ข้อมูล

3. การเตรียมความพร้อมเพื่อรองรับนวัตกรรมด้านการชำระเงินในอนาคต [Paving the way for future payment]

สิ่งที่อยากเห็น [Green Line]

เพิ่มประสิทธิภาพบริการทางการเงิน ลดต้นทุนตัวกลาง และระยะเวลาทำธุรกรรม

พัฒนานวัตกรรมและบริการใหม่ เพื่อแก้ปัญหาการเข้าถึงสินเชื่อของ SMEs และประชาชน

ส่งเสริมการแข่งขันจากผู้เล่นรายใหม่ เพื่อพัฒนาบริการทางการเงินของประชาชน

สิ่งที่ไม่อยากเห็น [Red Line]

มีผลกระทบต่อเสถียรภาพระบบการเงิน

ใช้สินทรัพย์ดิจิทัลแทนเงินบาท โดยกระทบความเป็นเอกภาพของเงินตรา และสร้างภาระต้นทุนต่อระบบและประชาชน

ถูกใช้เป็นเครื่องมือ/ช่องทางสำหรับการฟอกเงิน และขาดการคุ้มครองผู้ใช้งาน

ระบบชำระเงินขาดการเชื่อมโยง [fragmentation] เกิด lock-in กับผู้ให้บริการ และเพิ่มต้นทุนต่อประชาชน

3. การเตรียมความพร้อมเพื่อรองรับนวัตกรรมด้านการชำระเงินในอนาคต [Paving the way for future payment]

รูปแบบสื่อการชำระเงินที่ประยุกต์ใช้เทคโนโลยี tokenization และ DLT ที่
รปท. จะส่งเสริมนวัตกรรม โดยอยู่ภายใต้กรอบการบริหารความเสี่ยงที่รัดกุม

1 บริการชำระเงินในปัจจุบัน เช่น เงินฝาก และ e-Money ที่ประยุกต์ใช้เทคโนโลยี tokenization และ DLT

- tokenized deposit
- e-Money on DLT

2 บริการรูปแบบใหม่ที่ยังมีคุณสมบัติของความเป็นเงิน ได้แก่ Programmable Payment ภายใต้ Enhanced Regulatory Sandbox ซึ่งมีคุณสมบัติดังนี้

1. มูลค่าคงที่อิงกับเงินบาท (1 หน่วย = 1 บาท)
2. การหมุนหลังด้วยเงินบาทเต็มจำนวน
3. ผู้ถือมีสิทธิโดยสมบูรณ์ในการแลกคืนเป็นเงินบาท
4. เงินของลูกค้าต้องได้รับการคุ้มครองเป็นพิเศษ
5. การกำกับดูแลที่รัดกุม โดยเฉพาะการป้องกันทุจริต/ฟอกเงิน ระบบ IT

ทิศทางนโยบายที่สำคัญ

3.1

แนวทางกำกับดูแลเพื่อรองรับ tokenized money [Regulation Clarity on Tokenized Money]

- ปรับปรุง Regulatory Sandbox และกฎเกณฑ์
เพื่อรองรับ Tokenized money ที่ไม่ขัดกับ red line
  - tokenized deposit
  - e-Money on DLT
  - programmable payment

3.2

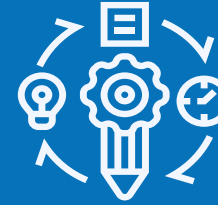
พัฒนาโครงสร้างพื้นฐานให้รองรับการชำระเงิน รูปแบบใหม่ และเทคโนโลยีที่เปลี่ยนแปลง [Infrastructure to support technologies]

- พัฒนาโครงสร้างพื้นฐานด้านการชำระเงินของ รปท.
รองรับการชำระราคาของ tokenized money/assets
มูลค่าสูง [wholesale]

ประชาชนและธุรกิจจะได้อะไรจากระบบการชำระเงิน

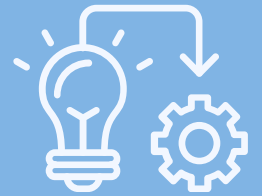
Inclusion

- ประชาชนสามารถเข้าถึงบริการชำระเงินได้อย่างทั่วถึง
- ประชาชนและ SMEs มี digital footprint และใช้ประโยชน์จากข้อมูลเพื่อเข้าถึงบริการทางการเงินได้มากขึ้น

Efficiency

- ประชาชนและ SMEs ใช้ digital payment เป็นทางเลือกหลักมากขึ้น
- มีนวัตกรรมที่เพิ่มความสะดวก ปลอดภัยและมีบริการที่ตอบโจทย์มากขึ้น
- กระบวนการบริหารจัดการเงินสดมีประสิทธิภาพมากขึ้น

Trustworthiness

- โครงสร้างพื้นฐานระบบการชำระเงินมีเสถียรภาพในระดับสูง ใช้งานได้ต่อเนื่อง
- ผู้ใช้บริการมีความมั่นใจในการใช้ digital payment

